

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Державні та муніципальні фінанси»

з теми:

**«ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ
ФІСКАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВИ»**

Виконавець:

студент ЦЗВФН

Афанасьєв С.С.

Науковий керівник

к.е.н., ст.викл. Слатвінська М.О.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність випускної роботи. Концепцією реформування податкової системи України, передбачено проведення цілісної та системної реформи у сфері оподаткування для побудови конкурентоспроможної ринкової економіки та інтеграції у європейське співтовариство. Для досягнення поставлених цілей пріоритетного значення набуває побудова ефективної системи непрямого оподаткування, де вагому роль відіграє податок на додану вартість. Разом з тим, чинний механізм оподаткування має свої недоліки. У зв'язку з цим, особливого значення набуває вдосконалення цього механізму з метою підвищення ефективності його впливу на конкурентоспроможність ринкової економіки України, більш детальне ознайомлення з недоліками оподаткування податку на додану вартість та визначення оптимальних шляхів до оптимізації оподаткування ним.

Проблеми оподаткування податком на додану вартість у фінансовій науці досліджуються достатньо активно. Зокрема, варто відзначити роботи таких вчених, як Е. Аткинсон, А. Ауербах, В. Дем'яненко, А. Крисоватий, В. Мельник, О. Солдатенко, Л. Тулуш, О. Прокопчук, Л. Шатковська та ін.

Окремі аспекти цієї проблеми ґрунтовно висвітлені в сучасній економічній літературі: це стосується, зокрема, праць вітчизняних науковців А. Андрущенко, В. Вишневського, А. Даниленка, О. Данілова, Л. Демиденко, Я. Жаліла та інших.

Вагомість окресленої проблематики, її теоретична та практична значущість обумовили вибір теми випускного дослідження, постановки мети та завдань, визначили напрям роботи.

Мета і завдання випускної роботи. Метою даної випускної роботи є поглиблення теоретичних засад функціонування податку на додану вартість

та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення оподаткування ПДВ.

Визначена мета обумовила наступні завдання випускної роботи:

- розкрити сутність податку на додану вартість;
- висвітлити механізм оподаткування ПДВ;
- дослідити недоліки та загрози податку на додану вартість;
- провести оцінювання оподаткування ПДВ в Україні;
- дослідити світовий досвід іноземних держав удосконалення у сфері податкової системи в контексті визначення конкурентних переваг у оподаткуванні ПДВ для України;
- запропонувати комплекс заходів для вдосконалення податкової системи України з метою забезпечення національного економічного розвитку;
- провести прогнозування доходів від ПДВ в Україні.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування ПДВ в Україні.

Предметом дослідження є фіскальний та регулюючий інструментарій податку на додану вартість.

Методи дослідження. Теоретичною основою випускної роботи слугували фундаментальні положення сучасної теорії фінансів щодо обґрунтування принципів та інструментарію оподаткування. У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: ретроспективного аналізу – для встановлення тенденцій розвитку податку на додану вартість та наукового обґрунтування його механізмів; аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження; розрахунково-аналітичний – для виконання аналітичних розрахунків та оцінки

функціонування податку на додану вартість; порівняння – для співставлення тенденцій розвитку ПДВ в різних країнах; логічного узагальнення – для обґрунтування підходів та пропозицій щодо удосконалення елементів податку; графічний і табличний – для забезпечення виконання аналізу та подання його результатів.

Інформаційною базою випускної роботи є: законодавчі та нормативно - правові акти, які регулюють податкові процеси в Україні; монографічні дослідження і наукові публікації вчених-економістів; статистичні матеріали Державного комітету статистики України; звітні та оперативні дані Державного Казначейства України, Міністерства фінансів України, аналітичні доповіді, результати опитування проведені міжнародними фінансовими інститутами; електронні ресурси світової мережі Internet.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані результати дипломної роботи, що містять наукову новизну, можуть сприяти до майбутніх шляхів удосконалення елементів податку на додану вартість, а саме ставок та податкових пільг.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення для вдосконалення підсистеми оподаткування податком на додану вартість.

Структура й обсяг випускної роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 102 сторінки друкованого тексту, містить 13 таблиць, 14 рисунків. Список використаних джерел нараховує 52 найменування та займає 5 сторінок.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «НЕДОЛІКИ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЯК БЮДЖЕТОУТВОРЮЮЧОГО ПОДАТКУ**» розглянуто економічна сутність податку на додану вартість, чинний механізм справляння податку на додану вартість, проблемні аспекти у оподаткуванні доданої вартості.

У другому розділі «**ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ**» проаналізовано методичні підходи до оцінювання рівня фіскальної ефективності ПДВ, стан надходження податку на додану вартість до Державного Бюджету, недоліки оподаткування ПДВ у податковій системі держави.

У третьому розділі «**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ**» розглянуто світовий досвід у сфері оподаткування доданої вартості та його адаптація в українську практику. Запропоновані основні напрямки забезпечення та підвищення рівня ПДВ України через моделювання та прогнозування податку на додану вартість, надані напрями до удосконалення системи адміністрування податку на додану вартість.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Сутність податку на додану вартість. Актуальність вивчення ПДВ – як, одного з найвагоміших податків полягає в тому, що податок на додану вартість є одним з основних податків, якій відіграє значну роль у формуванні дохідної частини бюджету України і, відповідно, в соціально-економічному розвитку нашої держави. Податок на додану вартість виступає одним з регуляторів перерозподілу суспільних благ і одним з основних і стабільних джерел надходження доходів у бюджет; а також ефективним способом розподілу податкового тягаря, що дозволяє дотримувати економічну та юридичну рівність платників податків в сучасних кризових умовах. Широке поширення ПДВ було отримане завдяки підписанню в 1957 році в Римі договору про створення Європейського економічного співтовариства, згідно з яким, країни які його підписали, повинні були гармонізувати свої податкові

системи в інтересах створення спільного ринку. У 1967 році друга директива Ради ЄЕС проголосила ПДВ головним непрямим податком Європи, наказуючи всім членам Співтовариства ввести даний податок у свої податкові системи до кінця 1972 року.

2. Механізм оподаткування ПДВ. Особливість ПДВ виражається в тому, що саме він справляє великий вплив на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, а також на їх фінансовий стан.

3. Недоліки та загрози податку на додану вартість. Цей податок має не тільки позитивні сторони, але й певні недоліки. Виникає перша і сама явна проблема сплати ПДВ: бюрократична складність, яка виражається в складності бухгалтерської роботи. При наявності бухгалтерських помилок у платника ПДВ йому загрожують значні штрафи і неустойки. При цьому дане порушення може бути як абсолютно випадковим, так і навмисним, що тягне за собою штраф. У зв'язку з цим платник податків потрапляє в ситуацію необхідності заповнення досить великого обсягу документації, в тому числі податкових декларацій, ведення податкових реєстрів, перевірку постачальників і т.д.

4. Оцінювання оподаткування ПДВ в Україні. Практика функціонування ПДВ свідчить про те, що найефективніше його адміністрування відбувається тоді, коли діє єдина ставка, а тому і рекомендації Шостої Директиви ЄС свого часу відображали саме такий підхід. Розмір ставки податку може визначатися різними методами і розрахунками, проте сума ПДВ, яка приходить до бюджету, не повинна перевищувати критичну позначку - 15% ВВП.

5. Світовий досвід іноземних держав. Удосконалення у сфері податкової системи в контексті визначення конкурентних переваг у оподаткуванні ПДВ для України, на відміну від багатьох європейських країн, які широко використовують пільгові ставки ПДВ для товарів першої необхідності в

Україні пільгові ставки податку не застосовуються, а чинним законодавством встановлені три ставки.

6. Удосконалення фіскальної політики на сьогодні є пріоритетним напрямком в національній економіці не тільки України, а й в інших країнах. Результатом ефективних дій у цій сфері будуть підвищення дохідної частини бюджету та раціональне використання податкового потенціалу, що в свою чергу призведе до соціально-економічного розвитку держави в цілому. Завдяки покращенню та оптимізації податкового потенціалу буде можливим створити фундамент для зростання економічної активності суб'єктів господарювання та відновлення довіри між платниками податків та державою.

7. Прогнозування доходів від ПДВ в Україні. Для покращення показників дохідної частини бюджету у майбутніх роках не обійтися від скорочення обсягів відшкодування податку на додану вартість з бюджету. На відміну від інших податків, прогнозуванню податку на додану вартість існує офіційна методика прогнозування надходжень податку, яка передбачає шість етапів прогнозних розрахунків, яку й було використано у дослідженні. Метою Методики є підвищення обґрунтованості прогнозних надходжень податку на додану вартість та узгодженості рішень щодо прогнозних обсягів надходжень податку на стадії складання проекту Державного бюджету України.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра

Афанасьєва С.С.

«Податок на додану вартість як ключовий фіскальний інструмент держави»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У роботі розкривається актуальність дослідження за обраним напрямом, ставиться проблема, мета і завдання дослідження, визначаються предмет та об'єкт дослідження.

У кваліфікаційній роботі висвітлюються теоретичні засади оподаткування податку на додану вартість. Проводиться оцінювання ПДВ в Україні у порівнянні з іншими країнами світу. Аналізуються ризики та загрози, що негативно впливають на податкову систему країни. Крім того, досліджується світовий досвід іноземних держав удосконалення у сфері податкової системи для оптимального рівня податкової безпеки України.

В процесі роботи зроблено висновки та пропозиції щодо перспективних напрямків підвищення рівня оподаткування ПДВ в Україні з метою забезпечення національного економічного розвитку.

Ключові слова: податкова система, оподаткування, податкова політика, податок на додану вартість

ANNOTATION

qualification work for a master's degree

Afanasieva SS

«Value added tax as a key fiscal instrument of the state»

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions and a list of sources used.

The paper reveals the relevance of the study in the chosen direction, sets the problem, purpose and objectives of the study, defines the subject and object of the study.

The qualification paper covers the theoretical principles of value added taxation. VAT is estimated in Ukraine compared to other countries in the world. The risks and threats that negatively affect the country's tax system are analyzed. In addition, the international experience of foreign countries in improving the tax system for the optimal level of tax security of Ukraine is explored.

In the course of the work, conclusions and proposals on promising directions of raising the level of VAT taxation in Ukraine were made in order to ensure national economic development.

Keywords: tax system, taxation, tax policy, value added tax